№ 137. Piątek 18. Czerwca 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inserya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Mianowanie. — Dywidenda za akcye bankowe. — Nagrody za dzieła sztuki. — Wiadomości bieżące. — Produkcya wojskowa. — Austryaccy pielgrzymi. — Ulgi akatolikom w Pradze.)

Wiedeń, 15. czerwca. Minister oświecenia i wyznań religijnych mianował suplenta przy rzeszowskiem gimnazyum *Jędrzeja Maja* rzeczywistym nauczycielem gimnazyalnym przy tym samym gimnazyum.

Dyrekcya uprzyw. austryackiego narodowego banku oznaczyła dywidendy za pierwsze półrocze 1858 roku trzydzieści zł. reńskich bank. waluty za każdą akcye banku.

Ta dywidenda może być podnoszoną od dnia 1. lipca b. r. w tutejszej kasie akcyi, za wydaniem kuponu albo za kwitami zaopatrzonemi w przepisany stempel.

W pierwszej połowie miesiąca lipca b. r. poda się do publicznej wiadomości, z ostatnim czerwca b. r. zawarty przegląd wszelkich dochodów banku z pierwszego półrocza 1858 r.

— Ich cesarzewiczowskie Moście Arcyksiąże namiestnik Karol Ludwik i Arcyksiężna Margareta opuścili dnia 10. b. m. swą willę Powo pod Trydentem, aby zwiedzić także i inne powiaty obwodu Trydentskiego. W ostatnich dniach poprzednich udzielał Jego cesarz. Mość liczne audyencye, zwiedzał publiczne zakłady, a gminie Nanno w powiecie Cles zaasygnować rozkazał, ze względu na podupadły stan majątkowy tej gminy, kwotę 4000 złr. z prowincyonalnego funduszu.

— C. k. akademia sztuk pięknych w Wenecyi rozpisała 8 premii, to jest złote medale w wartości 100, 60, 30 i 20 dukatów za te prace z zawodu olejnego malarstwa i akwarelów historycznej i architektonicznej kompozycyi, plastyki i stalorytu, które akademicka rozpoznawcza komisya uzna za najlepsze między dziełami przedłożonemi w zamiarze ubiegania się o nagrodę. Uroczyste rozdzielenie premii, odbywać się będzie dnia 9. sierpnia. Tylko w Austryi urodzeni artyści mają prawo do premii. Równocześnie będzie także aż do ostatniego sierpnia trwać wystawa, na którą przyjęte zostaną dzieła także i zagranicznych artystów.

— Dziś rano o 7. godzinie była na placu mustry „Schmelz“ zwanym, wielka produkcya w ogniu przed Jego Mością Cesarzem; do tej produkcyi wyruszyła piechota, strzelcy i artylerya dywizyi fml. Rukstuhl. Jego Mość Cesarz udał się konno z Schönbrunu o godzinie 7. rano i przybył na plac mustry w towarzystwie Jego k. Mości księcia Brunświckiego oraz Ich cesarzewiczowskich Mości Arcyksiążąt Albrechta, Karola, Ferdynanda i Leopolda. W świcie, znajdował się feldmarszałek książę Windischgrätz i hrabia Nugent.

— Jego Świątobliwość Papież obdarował austryackich pielgrzymów bardzo kosztownemi upominkami, między innemi polerowane płyty marmurowe z Kallistyańskich katakombów. W swej mowie podczas audyencyi błogosławił Ojciec święty Najjaśniejszego Pana i obecnych, a dnia 13. czerwca odpłynęli pielgrzymi z Ankony.

— Zniesienie bramy „Stubenthor“ zwanej zostało dziś rozpoczęte.

— Temi dniami wyszło w Pradze rozporządzenie, które uwalnia na przyszłość akatolickich mieszkańców od płacenia należytości „jura stolae“ duchownym tych parafii, w których się znajdowały.

Ameryka.

(Stan rzeczy w Wenezueli.)

Venezuela. Według doniesień z Maracaibo z 4. maja wyglądano tam przybycia jenerała Paez ze Stanów zjednoczonych z największą niecierpliwością. Jenerała Jose Gregorio Monagas, brata byłego prezydenta stawiono wraz z synem z rozkazu rządu prowizorycznego w warowni San Carlos zbudowanej dla obrony portu, i tam ich uwięziono. Sam prezydent dawniejszy trzymany był w pomieszkaniu prywatnem pod dozorem, i oczekiwał wyroku. Zięciów jego Guessippe i Oriach'a, tudzież byłego ministra Jacinto Gutierrez uwięziono w warowni Puerto Cabello. Rząd prowizoryczny wyznaczył na 5. lipca termin do zebrania się konwentu narodowego, którego członkowie wybrani być mają głosowaniem [illegible] Słychać, że większa część mieszkańców Venezueli jest za tem, by zaprowadzono rząd federacyjny na wzór konstytucyi w Stanach zjednoczonych. Między posłem angielskim i rządem prowizorycznym ustała wszelka styczność urzędowa. Admirał francuski, który wraz z posłem angielskim popiera sprawę byłego prezydenta, miał nawet zagrozić bombardowaniem warowni Puerto Cabello, jeśliby p. Monagas niewypuszczono w ciągu 48 godzin na wolność. Jak się sprawa ta skończyła, o tem ostatnie sprawozdanie z Puerto Cabello niedonosi; sądzą jednak powszechnie, że rząd prowizoryczny odmówi wyraźnie żądaniu admirała francuskiego, a w razie, gdyby Francuzi chcieli zbrojną ręką je popierać, może jeszcze przyjść i do tego, że byłego prezydenta na śmierć osądzą. Z Puerto Cabello wywieziono do miasta wszystką broń i działa, jakie się w warowni znajdowały.

Anglia.

(Komendanci floty na kanale. — Proces dziennikarski. — Pomnik Haweloka. — Dług angielski. — Bezprawia Persyi w Heracie.)

Londyn, 12. czerwca. Utrzymują, że przyszłymi komendandantami floty na kanale zostaną admirał Keppel, który podczas ostatniej rosyjskiej wojny odznaczył się na czarnem i azowskiem morzu, i admirał Martin, obecnie lord admiralicyi.

— Proces Truelowa i Tchorzewskiego za przestępstwo prasy, ma się rozpocząć dnia 18. b. m. przed sądem Queens Bench. Z oskarżeniem wystąpi jeneralny prokurator i Mr. Welsby; obronę obejmują Mr. Edw. James, Mr. Phinn, Mr. Hawkins i Mr. Simon.

— Model na pomnik Havelока jest na ukończeniu rzeźbiarz Bechnes oddał fotografowanego portretu szczęśliwie podobieństwo wizerunku. Posąg ze spiżu ustawiony będzie po wschodniej stronie wielkiego pomnika Nelsona.

— Według wykazu parlamentu wynosił angielski dług narodowy dnia 31. marca 1857 roku 780,119.000 funt. szterlingów a roczny od tego długu procent 23,410.000 funtów szterl., tego samego dnia bieżącego roku wynosił 779,225.000 funtów szterlingów z 23,383.000 funtów szterlingów procentu.

— *Daily News* odwołując się do nowszych doniesień, utrzymuje, że Persya nie dotrzymuje ugody względem Heratu, lecz uważa to miasto wraz z całą krainą uważa za własność perską, zasadza mieszkańców tutejszych bezprawnie i niesłusznie na karę śmierci, każe bić perską monetę, i tak we wszystkiem postępuje, jak gdyby z wojny z Anglią wyszła zwycięzko.

Francya.

(Nowiny dworu. — Szczegóły czwartego posiedzenia konferencyi. — Wybory departamentowe. — Depesza z Tangeru. — Proces księcia Aumale. — Mianowania w marynarce.)

Paryż, 12. czerwca. O czwartem posiedzeniu konferencyi paryskiej, które miało być z wielu miar ważne i ciekawe, donoszą

dzienniki bruxelskie rozmaite szczegóły, które potrzebują jeszcze sprawdzenia. I tak piszą między innemi, że zgodzono się na zarzucenie projektu względem zjednoczenia księztw naddunajskich. Dziennikowi *Nord* piszą o czwartem posiedzeniu: „Pełnomocnicy zabrali się nareszcie do właściwych kwestyi organizacyjnych. Osnowa instrukcyi wydana odnoszącym się pełnomocnikom z Wiednia i Londynu potwierdza jednomyślność Austryi i Anglii w tej kwestyi, w której lord Derby idzie torem wytkniętej już przez lorda Palmerstona polityki. Baron Talleyrand zaproponował w sprawozdaniu swojem wybór dożywotnych hospodarów w jednem i w drugiem księztwie; Austrya i Porta są za utrzymaniem „Status quo,“ Francya i Rosya chciałaby natomiast wyjednać dla księztw jak najobszerniejsze koncesye. Między Anglią, Austryą i Turcyą, a Francyą Rosyą i Sardynią mogą Prusy zająć osobne i decydujące stanowisko.“

— Wybory departamentowe rozpoczęły się wczoraj w całej Francyi a ostatniemi dniami przybywało coraz więcej kandydatów opozycyjnych. Kilku prefektów ogłosiło w okólniku swym z wyższego polecenia, że rząd szanując wszystkie kandydatury pozostawić chce wszelką wolność wyborom.

— *Pays* otrzymał telegraficzną depeszę z Tangeru, że w Marokko znów się rozpoczęły kroki nieprzyjacielskie. Cesarz wyjechał z Mekinez, pomknął się z wojskiem ku stronie południowo-wschodniej, a dnia 26. maja stanął na ziemi Zemmurów, gdzie przyszło do walki. Rokoszanie wyrzekli się jednej części swych namiotów, umknęli w głąb kraju. Zemmurowie zamieszkali w południowo-i wschodnich stronach miasta Meknas, należą do najzuchwalszych szczepów w całem Cesarstwie, a Abd-er-Raman oburzony ustawicznem ich buntowaniem się, postanowił teraz ukarać ich przykładnie. Cesarz wyprawił przeciw nim 40.000 żołnierza. Przerażeni tem Zemmurowie przyrzekali uległość i zgodę, lecz przebaczenia nie uzyskali.

— Cesarz i Cesarzowa udać się mają 18. z Fontainebleau do St. Cloud, gdzie kilka dni zabawią. Dziennikowi *Nord* piszą ztąd między innemi, że doniesienie kilku dzienników, jakoby książę Orłów odjechał z Paryża, są mylne, gdyż książę ten zabawi w Paryżu jeszcze do 17. czerwca.

— Słychać, że familia Rohan wytoczyć ma proces księciu Aumale w sprawie sukcesyi po księciu Conde. P. Berryer stawać ma w obronie familii Rohan zamieszkałej w Pau, a p. Dufaure podjął się obrony księcia Aumale. — Oficerowie z marynarki niepokoją się licznemi wypadkami pensyonowania, jakie zaszły temi czasy. — Jednak mianowano już kilku komendantów nowych, a między innemi i kapitana okrętowego Chassenet komendantem okrętu transportowego „L'Yone,“ który to okręt otrzyma jak słychać ważną misyę.

Belgia

(Pożyczka narodwa. — Dawny dokument księcia Alby. — Zakład szkół elementarnych. — Fortyfikacya Antwerpii.

Bruxella. 10go czerwca. Trzecia sekcya izby oświadczyła jednogłośnie następujące życzenie: nową pożyczkę nie zaciągać za granicą, tylko ofiarować ją krajowi w drodze subskrypcyi. Przytem utrzymywano, że Belgia potrzebując 37 milionów franków nie może bez wystawienia się na pośmiechowisko i bez uszkodzenia narodowego kredytu, szukać ich w kraju zagranicznym.

— We wstępie Edgar Quineta do dzieł Filipa Marnise Sainte Aldegonde powiedziano, że książę Alba rozkazywał przed straceniem heretyków przewiercać im język żarzącym żelazem, aby, jak w jego własnoręcznie podpisanym stoi rozkazie, zrobić ich niezdolnymi nadal bluźnierstwa. Powątpiewano dawniej o tem wielokrotnie, obecnie jednak znaleziono w archiwach miasta Ypern autentyczny dokument, to jest własną ręką Alby pisany i podpisany rozkaz, rozporządzający, aby jednemu heretykowi, którego miano tracić, przebić poprzód język. Ten dokument został na literackiem zgromadzeniu w Antwerpii odczytany, odkrył takowy dawniejszy archiwaryusz w Ypern.

— Minister spraw wewnętrznych wysłał na ręce rządu szwajcarskiego okólnik do wszystkich kantonalnych władz, w którym uprasza o odpowiedź na następujące pytania: Czy początkowa nauka jest obowiązująca według konstytucyi kantonalnej. Jakie prawodawcze i administracyjne postanowienia zabezpieczają wykonanie odnośnych postanowień konstytucyi. Jaki rezultat w tej mierze został dotąd osiągnięty.

— Trzecia sekcya izby, której poruczono rozpoznanie projektu ustawy względem publicznych robót, ma rozpoznawać także i plan ufortyfikowania Antwerpii.

Należący do tej sekcyi jenerał Goblet starał się udowodnić, że lepiejby było ufortyfikować Bruxellę jak Antwerpię.

Włochy.

(Nowe fundacye w Rzymie. — Przepisy policyi nadzorczej i bezpieczeństwa. — Budżet przychodów skarbowych. — Koleje żelazne.)

Rzym, 5go czerwca. Ojciec święty utworzył tu w upłynionym roku dwie nowe dobroczynne fundacye; pierwszą dla duchowieństwa, drugą dla biednego ludu. Pierwsza, „Cento preti“ zwana, istniała już dawniej, jednak w ciągu czasu ustała, gdyż fundusze jej wyczerpały się zupełnie podczas panowania Francuzów za Piusa VI. i Piusa VII. Obecnie otrzymała ta fundacya po największej części z własnych Papieża funduszów, o wiele więcej jak dawniej utraciła i zostaje po części wyłącznym szpitalem dla kleru a po części schronieniem dla słabych w swem powołaniu zestarzałych księży. Druga, stanowi założenie 17 kapelanii dla nauk wieśniaków żyjących w pobliskiej okolicy Rzymu. Prócz tego, jak podaje urzędowy raport z dnia 20. z. m. „Relazione sull' ospizio ecclesiastico e sulla pia opera della cultura spirituale dell' Agro Romano.“ założył ojciec święty 18 kapelanii, jednak zbywa jeszcze w tych kapelaniach na duchownych, którzy z wewnętrznego powołania i chętnie przyjęliby prócz parafialnych obowiązków także i nauczycielstwo.

W okolicach Ferrary wydarzają się potąd jeszcze rozboje, a to spowodowało delegata papieskiego w tem mieście do wydania obwieszczenia, że każdy, komuby tylko dowiedziono, że miał wiadomość o pojawieniu się rozbójników w jego okolicach, a władzy o tem nie doniósł, uważany będzie za współwinowajcę. To samo rozumieć się ma i o tych, którzy doznawszy napadu zbójeckiego w swym domu, nie donieśliby natychmiast o tem zwierzchności przynależnej, a ci co będą w posiadaniu broni palnej, nie dadzą znać o najściu zbójców przynajmniej wystrzałem sygnałowym, utracą na zawsze pozwolenie trzymania broni.

— Budżet przychodów skarbowych wykazuje sumę 14,622.088 szkudów, a budżet wydatków 14,520.022 szkudów; do wydatków policzyć oprócz tego należy także i summę 100.000 szkudów przeznaczoną na fundusz rezerwowy, tak że pozostaje 42.066 szkudów nadwyżka.

— Dziennik *Messaggere di Modena* zawiera sprawozdanie o postępie prac przy włoskiej kolei centralnej, i upewnia, że przestrzeń wiodąca z Piacency na Parmę, Reggio i Modenę do Bononii oddana będzie w lipcu roku przyszłego do publicznego użytku.

Niemce.

(Załogi w twierdzach związkowych.)

Berlin, 10. czerwca. Dziennik *Zeit* zawiera odmowną odpowiedź Austryi na wezwanie Prus względem wspólnego obsadzenia warowni Rasztadt:

„Wysokie zgromadzenie związkowe — wyraża się Austrya między innemi — nie odmówi swego uznania gotowości okazanej teraz przez Prusy w dostarczeniu środków do pokrzepienia systemu obronnego Niemiec, a c. k. rząd przestrzegając tego najbardziej, by we wszystkich sprawach związku niemieckiego, a szczególnie w takich, gdzie związek niemiecki przybiera właściwość wojskowej władzy konkretalnej — zostawać w zgodzie z widokami król. rządu pruskiego, ubolewa nad tem niezmiernie, że nie może uznać powodów, na których uzasadnia się propozycya pruska, a zatem, że nie może przystać i na samą propozycyę. Ani z tytułu prawa, ani w rzeczywistości niepodobna popierać zespolenia zobowiązań Austryi i gotowości Prus co do utrzymywania załogi wojskowej w Rasztadzie, a mianowicie rozciągać zobowiązania i do państwa pruskiego. Przy podziale załog w twierdzach związkowych trzymano się potąd albo wyraźnych w tej mierze postanowień, lub tej zasady odpowiadającej najlepiej jeszcze potrzebom praktycznym, że miano wzgląd przedewszystkiem na położenie geograficzne i przeznaczenie strategiczne tych warowni. Według tej więc zasady przynależy najprzód Austryi wziąć w obronie twierdz związkowych Ulmu i Rasztadtu — leżących w obrębie jej strategicznej linii operacyjnej — udział wspólnie z rządemi miejscowemi, gdy przeciwnie Prusom przynależy przyjąć na siebie główną obronę północno-zachodnej granicy Niemiec, a obydwom rządom przypada wspólnie obrona punktu centralnego, to jest Moguncyi. Wzgląd na te z samego już składu rzeczy wypływające stosunki stanowić będzie o wszelkich rozporządzeniach, jakie przyjdzie związkowi niemieckiemu wydawać w sprawie obrony granic. Lecz oprócz tego zachodzą i inne miejscowe niedogodności, jeśliby załogę wojskową podczas pokoju chciano w Rasztadzie złożyć z trzech rozmaitych kontyngensów. Utrzymanie wojsk trojakich w twierdzy sprawiłoby wielkie zamieszanie i trudności tak co do stosownego poruczenia komend, jak i co do należytego porządku służby fortecznej. Rząd cesarski jest przeto tego zdania, że mu i nadal wypada obstawać przy oświadczeniu się dawniejszem Austryi i Badenu, i w zaufaniu tylekrotnie doznanej życzliwości swych współczesników związkowych, wyglądać spokojnie stanowczego rozstrzygnięcia wysokiego zgromadzenia związkowego“.

Do oświadczenia powyższego przystąpił także i rząd badeński.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Ułaskawienie. — Stan zdrowia marynarki. — Zakres czynności ministra wojny.)

Warszawa, 13. czerwca. *Gazeta warszawska* donosi: Na wniosek Księcia Namiestnika Królestwa otrzymali pozwolenie wrócić do kraju przebywający za granicą wychodźcy polscy: Karol Mikołaj Baranowski, Emil Rasiecki, Kazimierz Baczyński, Ludwik Kretowski, Leopold Stokowski, Dominik Jesiotrzyński, Piotr Wechman, Leopold Drzewiński, Emilian Brzeziński, Jan Kanty Iwanicki, Walenty Szwabski, Tomasz Chaniewski, Antoni Janowski, Floryan Malinowski, Wincenty Twarowski, August Tołkacz, Andrzej Bednarski, Stefan Rzechowski, Wojciech Biernacki, Antoni Płaziński, Stanisław Wardylski, Adam Tarkowski, Stanisław Szczepański, Józef Miłkowski, Alexander Łyczewski, starozakonny Zelman Gutman, Ludwik Ulatowski, Adam Ciołkowski, Józef Markowski, Michał Gajewski i Jan Raciborski.

Petersburg, 5go czerwca. Od chwili rozpoczęcia wojny przestano ogłaszać urzędowe raporta o stanie zdrowia marynarki; teraz nakazał rząd znowu ogłaszanie ich i raport z pierwszych dziesięciu miesięcy upłynionego roku przedstawia bardzo pomyślną zmianę w porównaniu z ostatnim rokiem przed rozpoczęciem wojny,

gdzie wypadki słabości były tak liczne, że każdy żołnierz marynarki na baltyckiem morzu, dostawał się w przecięciu, co roku kilka razy do szpitalu. Wielki książę Konstanty czuwa troskliwie nad zdrowiem okrętowych żołnierzy, i przyznać trzeba w istocie, że troskliwość jego została uwieńczona pomyślnym skutkiem. Osobliwie słabość ócz i szkorbut, które dawniej srożyły się niesłychanie, a których powodem były jedynie złe mieszkania i zła żywność, ustają widocznie. Zawsze jednak niemożna jeszcze liczbę słabych nazwać pomyślną, gdyż w ciągu ostatnich miesięcy było w rozmaitych szpitalach 9590 słabych żołnierzy okrętowych, na okrętach zasłabło 10.215 a w marynarskich szpitalach było w kuracyi 38,000, zatem w ogóle 61.685 z których umarło 3073, to jest mniej więcej czternasta część. Co do pojedyńczych portów, jest najniepomyślniejszy stan zdrowia w Rydze, Sweaborgu, Archangelsku i Sebastopolu, a najpomyślniejszy w Kronsztadzie i Astrachanie.

— Nowa instrukcya reguluje zakres czynności ministra wojny i jego pomocnika. Pierwszemu poruczono korespondencyę z senatem, jenerał-admirałem, inspektorem artyleryi, jenerałem-feldzeugmeistrem, prezydentem rady państwa, gubernatorami i namiestnikami, drugiemu zaś wszelką inną korespondencyę. Ten podział czynności jest zatem prawie ogólniejszy jeszcze niż w innych departamentach. Obecnie załatwia sprawy ministeryum wojny w nieobecności ministra pomocnik jego książę Wasilczyków.

Księstwa Naddunajskie.

(Zmiany w statucie organicznym.)

Serbska *Gazeta Belgradzka* ogłasza, jakie zaszły zmiany i uzupełnienia w organicznym statucie serbskim.

I.

§. 2. organicznego statutu uzupełnia się w następujący sposób:

„Powinowaci aż do szóstego stopnia pokrewieństwa i aż do czwartego stopnia szwagrowstwa włącznie nie mogą być więcej jak jeden w tym samym czasie członkami senatu.“

II.

§. 3. otrzyma następujące uzupełnienie:

„Prezydent i wiceprezydent senatu będą obierani na trzy lata, a mianowicie 1. listopada; ci senatorowie jednak, którzy te posady aż do tego czasu piastowali, mogą być znowu obrani.

Wyznaczona w §. 6. konstytucyi liczba senatorów powinna być zawsze kompletna; przeto względem obsadzenia każdej opróżnionej posady tych 17 senatorów należy w ciągu sześciu tygodni przystąpić do wyboru.“

III.

§. 5. uzupełnia się w następujący sposób:

„A przeto, jeżeli zachodzi słuszne podejrzenie, że który z senatorów dopuścił się pospolitej lub politycznej zbrodni lub wykroczenia, będzie należeć do ministeryum spraw wewnętrznych przedłożyć senatowi skargę, lecz oraz z dowodami, które podejrzenie usprawiedliwiają, a senat po uprzedniem przesłuchaniu obwinionych senatorów rozstrzygnie, czyli dowody podejrzenia są dostateczne lub nie, i aż w tym przypadku, gdy senat uzna je za dostateczne, można obwinionemu senatorowi wytoczyć proces. Poprzednio oddać do więzienia, które jednak godności senatora odpowiedni być musi, można obwinionego aż wtedy, a to bez jakiegokolwiek ograniczenia i kajdan, jeżeli na świeżym uczynku, a mianowicie przy popełnieniu zbrodni został schwytany. Wymierzone na senatora oskarżenie, względem którego senat zadekretował wytoczenie procesu, będzie dla indagacyi zbrodni lub przestępstwa zakomunikowane sądowi kasacyjnemu, który w tym zamiarze zamianuje trzech członków z swego grona, a do tych przyłączą się dwaj przez senat zamianowani senatorowie.

Ukończoną przez nich indagacyę należy przedłożyć sądowi kasacyjnemu do wydania wyroku. Jak indagacya tak i osądzenie obwinionych senatorów ma się odbywać publicznie; obżałowanemu przysłuża prawo obrać sobie obrońcę, albo jeźliby sam nie chciał tego uczynić, wyznaczy mu obrońcę sąd kasacyjny; ministeryum spraw wewnętrznych wyznacza oskarzyciela na obżałowanego.

Przedewszystkiem sąd kasacyjny ma na plenarnem posiedzeniu powziąć uchwałę, która wchodzi natychmiast w moc obowiązującą, czyli się obżałowany senator, i to tylko w przypadku podejrzenia popełnionej zbrodni, będzie bronić albo z więzienia, które zawsze musi być odpowiednie jego godności, i bez jakiegokolwiek ograniczenia i kajdan, albo też na wolnej stopie. Poczem sąd kasacyjny, po wysłuchaniu wpoprzód oskarzyciela, potem obżałowanego i jego obrońcy, przyczem jednak obrona powinna mieć zawsze ostatnie słowo, uchwali na posiedzeniu plenarnem, czyli oskarzony senator jest winny lub nie. Jeżeli wyrzeknie jego niewinność, tedy wyrokiem uwolni go od wszelkiej dalszej odpowiedzialności; jeżeli zaś zostanie uznany winnym, tedy sąd kasacyjny w myśl istniejących ustaw zasądzi stosowną do jego przewinienia karę i ten wyrok ogłosi mu prezydent sądu kasacyjnego natychmiast na posiedzeniu plenarnem w całej osnowie, i będzie czekać trzy dni, licząc od dnia ogłoszonego wyroku, czyli osądzony na tem poprzestanie lub nie; jeżeli w ciągu namienionego terminu nie poda przeciw takiemu wyrokowi żadnego rekursu, tedy wyrok staje się prawomocnym; ale jeżeli poda rekurs, tedy prezydent bez względu na wielkość zasądzonej na obżałowanego kary, przedłoży tak wydany wyrok jako też wszystkie odnośne akta i dowody senatowi do rozstrzygnienia. Senat na plenarnem zgromadzeniu po odczytaniu wszystkich aktów i po przesłuchaniu najprzód obżałowanego i jego obrońcy, tudzież oskarzyciela, przyczem znowu ostatnie słowo przysłuża obronie, wyda w drugiej i ostatniej instancyi na obwinionego senatora wyrok; jeżeli znajdzie obżałowanego niewinnym, tedy uwolni go wyrokiem od wszelkiej dalszej odpowiedzialności; lecz jeśli go uzna winnym, tedy zasądzi na niego w myśl istniejących ustaw stosowną z wielkością popełnionej zbrodni karę, i ogłosi mu na plenarnem posiedzeniu wyrok w całej osnowie; jeżeli osądzony w razie wyroku opiewającego na złożenie z urzędu, albo na jaką inną karę pociągającą za sobą złożenie z urzędu w ciągu trzech dni, licząc od dnia ogłoszonego wyroku, poda przeciw temu do senatu rekurs, tedy senat prześle odnośne akta i obydwa wyroki ministerstwu spraw zewnętrznych, które poda je do wiadomości wysokiej Porty, ażeby się przekonała, czyli według ustaw krajowych prowadzono indagacyę i wyrok wydano, i aż wtedy, jeżeliby wysoka Porta nie miała nic zarzucić przeciw bezprawnemu postępowaniu, będzie można wyrok na osądzonym senatorze wykonać, jeżeli on w ciągu trzech dni, licząc od dnia ogłoszonego wyroku, nie będzie prosić Księcia o ułaskawienie.

Prawo ułaskawienia zostaje nietykalne księciu w każdym przypadku, jeżeli osądzonego skazano nie na złożenie z urzędu, lecz na inną karę, albo jeżeli on poprzestając na wyroku, bądź sądu kasacyjnego, bądź senatu, prosi księcia o ułaskawienie, toż samo wtedy, jeżeli w skazaniu senatora na karę śmierci ten wyrok z urzędu księciu przedłożyć wypada.

W przypadku, jeżeliby złożony z urzędu albo na inną karę skazany senator poprzestał na wyroku, bądź sądu kasacyjnego, bądź senatu, a wyrok wszedł w prawomocność, poda się to do wiadomości wysokiej Porty.“

IV.

§. 7. doznał następującej zmiany.

„W razie przeszkody lub pod niebytność którego z członków w tych ministeryach, w których są wiceministrowie, mogą ci zastępować nieobecnego ministra aż do dwóch miesięcy; nie mają jednak w senacie głosu stanowczego, lecz tylko doradczy, w tych ministeryach zaś, w których nie ma wiceministrów, równie jak w przypadku więcej niż dwumiesięcznej przeszkody lub niebytności ministra, wyznaczy książę senatora, który nieobecnego ministra zastępować będzie.

Opróżnione posady ministeryalne należy natychmiast ministrami obsadzać.“

V.

§. 8. zastępuje się następującym:

„Książę obsadzi w każdym przypadku opróżnione posady ministrów senatorami.

Ten minister, który z powodu konieczności, albo z powodu swojej prośby będzie złożony z posady ministeryalnej, powraca przezto, że już był członkiem senatu, znowu na swoje miejsce w senacie.“ (D. n.)

Azya.

(Niepewność doniesień z Indyi.)

Dziennik *Pays* zawiera znów jedną z tych korespondencyi londyńskich, gdzie położenie Anglików w Indyach wystawiono w świetle bardzo niekorzystnem. *Pays*, który w sprawozdaniach swych o wypadkach indyjskich zwykle i wtenczas jeszcze przesadzał, kiedy mógł być pewny tego, że co chwila wykryć się może jego nieszczerość, donosi teraz nową depesze sir Collin-Campbella do rządu angielskiego z prośbą o przyspieszenie posiłków. Według tych doniesień nie idzie Anglikom w Audzie potąd jeszcze po myśli, a usposobienie ludności tamtejszej tak jest nieprzyjazne, że Anglicy nie mogą bez wielkiego niebezpieczeństwa wychylić się z głównej kwatery. (Wszelkie inne sprawozdania donoszą właśnie o tym ważnym szczególe inaczej, i upewniają jednozgodnie, jako umysły mieszkańców w Audzie znacznie się już uspokoiły). Również i z wiadomym szefem krajowym Jung Bahadurem ma naczelny wódz angielski stać nienajlepiej. Według dziennika rzeczonego miał on położyć tak niesłuszne warunki, że niepodobna było na nie przyzwolić. Nie zerwano z nim wprawdzie stosunków przyjaźni, lecz z tem wszystkiem nie chciał on z goralami swymi brać udziału w wyprawie na Fizabad. *Pays* jest tego przekonania, że Anglicy muszą na wszelki sposób pogodzić się z tym naczelnikiem indyjskim, gdyż w razie przeciwnym mieliby w nim bardzo groźnego nieprzyjaciela.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 15. czerwca. Jak donoszą z Raguzy opuściła rosyjska fregata parowa „Polkove“ wyspę Croma i odpłynęła do Grawozy.

Paryż, 14. czerwca. Dziś w południe o godzinie $1^1/_2$ było piąte posiedzenie konferencyi.

Paryż, 15go czerwca. Dzisiejszy *Monitor* zawiera dekret, który senatora Delangle, prezydenta cesarskiego trybunału mianuje ministrem spraw wewnętrznych; ustępujący jenerał Espinasse otrzyma godność senatora. Pod niebytność Foulda obejmie Royer prowizoryeznie jego portfeil.

Londyn, 14. czerwca. Podług wiadomości z Nowego Yorku z 1. b. m. trwało jeszcze wzburzenie w publiczności i w kongresie a Napier uwiadomił admirała angielskiego umyślnym paropływem o stanie rzeczy.

Londyn, 15. czerwca. Na dzisiejszem posiedzeniu *izby wyższej* oznajmił lord *Malmesbury*, że lord Derby dla słabości nie bę-

dzie przez 8 dni obecny na posiedzeniach, zaczem obrady nad przedłożonemi bilami muszą być aż do tego czasu odłożone. — W izbie niższej proponował *Stanley* piątą rezolucyą indyjską. Lord *Russell* wniósł do niej poprawkę w przeciwnym duchu. *Graham* proponował pośredniczącą rezolucyę, ale Stanley nie przyjął. Wkońcu przyjęto wniosek rządowy 250 głosami przeciw 185.

Belgrad, 11. czerwca. Dziś napadło tu kilku żołnierzy Nizamu pomieszkanie konzula angielskiego. Straż serbska odparła napaśników. Tak turecka jak i serbska ludność są obie wielce wzburzone, a wojsko serbskie utrzymuje bez ustanku straż przy konzulacie angielskim.

Wiadomości handlowe.

Tarnopol, 4. czerwca. Według doniesień handlowych sprzedawano od 16. do 31. maja na targach w *Tarnopolu* i *Trembowli* w przecięciu mec pszenicy po 2r.4kr.—1r.21kr.; żyta 1r.18kr.—1r.28kr.; jęczmienia 49kr.—1r.; owsa 39kr.—45kr.; hreczki 1r.20kr.—1r.23kr.; kukurudzy 0—1r.40kr.; kartofli 24kr.—22kr. Cetnar siana po 1r.8kr.—0. Za sąg drzewa twardego płacono 8r.5kr.—4r.20kr., miękkiego 5r.40kr.—3r.46kr. — Funt mięsa wołowego kosztował $5\frac{1}{10}$kr.—$4\frac{4}{5}$kr., i mas okowity 30kr.—27kr. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 17. czerwca		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	43	4	47
Dukat cesarski	„ „	4	47	4	50
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	15	8	20
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	35	1	36
Talar pruski	„ „	1	31	1	33
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	9	1	10
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	79	40	80	3
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	79	50	80	20
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	82	30	83	15

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 15. czerwca o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $83\frac{3}{8}$—$83\frac{7}{16}$. Pożyczka z r. 1851 S.B. 5% 94—$94\frac{1}{2}$. Lomb. wen. pożyczki z 5% 96 — 97. Obligacye długu państwa 5% $82\frac{3}{8}$—$82\frac{7}{8}$., det. $4\frac{1}{2}$% $72\frac{3}{8}$—$72\frac{5}{8}$, det. 4% 65—$65\frac{1}{4}$, detto 3% $49\frac{3}{4}$—50. detto $2\frac{1}{2}$% $41\frac{1}{4}$—$41\frac{1}{2}$, detto 1% $16\frac{1}{4}$ — $16\frac{1}{2}$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97 — —. Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 96 — — —. Detto Peszt. 4% 96 — —. Detto Medyol. 4% $94\frac{1}{2}$ — 95. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% $93\frac{1}{4}$—$93\frac{1}{2}$, detto węgier. $81\frac{1}{4}$—$81\frac{3}{4}$, detto galic. $80\frac{1}{4}$—$80\frac{3}{4}$, detto siedmiogr. $79\frac{3}{4}$ — $79\frac{7}{8}$, detto innych krajów koron. 84 — 86. Oblig. bank. $2\frac{1}{2}$% 64—$64\frac{1}{2}$ — Pożyczka loter. z r. 1834 302—305 Detto z roku 1839 $129\frac{1}{2}$ — 130 Detto z r. 1854 $110\frac{1}{4}$—$110\frac{3}{8}$. Renty Como $15\frac{3}{8}$—$15\frac{5}{8}$.

Galic. list. zastawne 4% 78—79. — Półn. Oblig. Prior. 5% $88\frac{1}{2}$—89. Glognickie 5% 81—82. Obligacye Dun. żegl. par. 5% $86\frac{1}{2}$—87. — Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 87—88. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 109 — 110. Akcyi bank. narodowego 971 — 973. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. $236\frac{3}{4}$—237. Akcye niż. austr. tow. eskomp. $114\frac{1}{4}$—$114\frac{2}{4}$. — Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 86 — — Detto półn. kolei $168\frac{1}{2}$. — Detto tow. kol. żel. za 500 frank. $272\frac{1}{2}$ — $272\frac{3}{4}$. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłatą 30% $100\frac{1}{16}$—$100\frac{1}{8}$. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. $92\frac{1}{2}$—93 — Detto cisańskiej kolei żel. $100\frac{1}{16}$—$100\frac{1}{8}$. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 241—242 — Detto Cesarza Franc Józ. wschod. kol. żel. 185—$185\frac{1}{2}$. Detto losy tryest. 108 — $108\frac{1}{2}$. Detto tow. żegl. parowej 540 — 542. Detto 13. wydania — — —. Detto Lloyda 345 — 348. Peszt. mostu łańcuch. 59 — 60. Akcye młyna parowego wied. 70—72. — Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19 — 20. — Detto 2. wydania 29 — 30. Esterhazego losy 40 złr. — — —. Windischgrätza losy 26 — $26\frac{1}{4}$. Waldsteina losy $28\frac{1}{8}$—$28\frac{3}{8}$. Keglevicha losy $14\frac{1}{2}$—$14\frac{3}{4}$. — Ks. Salma losy $42\frac{3}{4}$—43. — St. Genois 37—$37\frac{1}{2}$. Palffego losy $38\frac{1}{4}$—$38\frac{1}{2}$. Clarego $37\frac{3}{4}$—38

Amsterdam 2 m. $86\frac{1}{2}$ l. Augsburg Uso $104\frac{1}{2}$. Bukareszt 31 T. 263. Konstantynopol 31 T. —. — Frankfurt 3 m. 104 l. —. — Hamburg 2 m. $76\frac{3}{8}$. Liwurna 2 m. 104. — Londyn 3 m. 10 — $10\frac{1}{2}$. — Medyolan 2 m. $103\frac{7}{8}$. — Paryż 2 m. $121\frac{7}{8}$. Cesarskich ważnych dukatów agio $7\frac{1}{4}$—$7\frac{1}{2}$.

Detto koron. 14 7. — Napoleons'dor 8 14 — 15. Angielskie Sover. 10 14—15. Imperyał Ros. 8 20. — Srebro —.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 17. czerwca.

Oblig. długu państwa 5% $82\frac{7}{16}$; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa $4\frac{1}{2}$% $72\frac{3}{8}$; 4% —; 3% —; $2\frac{1}{2}$% —; pożyczka loter. z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 —; poż. nar. z r. 1854 $83\frac{3}{8}$. Obl. banku —. Akcye bankowe 976. Akcye zakładu kredytowego $232\frac{3}{8}$. Akcye kolei półn. po 1000 złr. $1674\frac{3}{8}$. Austr.-franc. akcye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą $270\frac{1}{2}$; kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcye kolei nadciskiej —. Kolej cesarzowy Elżbiety 200. Kolej połud. półn. komunikacyjna 187. Akcye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —. Akcye żegl. parowej Lloyda po 500 złr. 335. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr —. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galicyj. —. detto węgierskie — — Amsterdam —. Augsburg $104\frac{1}{2}$. Bukareszt 263. Konstantynopol —. Frankfurt 104. Hamburg $76\frac{1}{2}$. Lipsk —. Liwurna 104. Londyn 10—11. Medyolan 104. Marsylia $121\frac{3}{4}$. Paryż 122. — Agio duk. ces. $7\frac{1}{2}$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 17. czerwca.

Hotel Langa: PP. Książę Turn-Taxis Emer., c. k. pułk.; książę Aeltingen Gust., c. k. podpułk.; hr. Attems Jul., c. k. rotm., z Żółkwi. — Trzecieski, z Dońkowiec. — Hr. Conti Jul., c. por., z Przeworska. — Br. Schloissnig T., c. k. pułk; Gromann Ed. i Contard Lud., c. k. majorowie; Grenso Jul., hr. Shönfeld Ad. i Geczy Józ., c. k. rotmistrze, z Gródka.

Hotel angielski: PP. Poten Han, kr. ofic. i Poten Fryd., z Łahodowa.— Br. Hagen Edw. i Hagen Gust., c. k. szamb., z Wielkich óczy. — Serwatowski Wojc., z Buczniowa. — Lawartowski Paw., z Horożanki. — Chojecki Zygm., z Chorostkowa. — Hr. Atems Jul. Cez. i hr. Montmartin Fryd., c. k. rotmistrze, z Żółkwi. — Hr. Łoś Aug., z Werchraty.

Hotel Śliwińskiego: PP. Nahujowski Ant., z Czernic. — Łodyński Hier. z Milatyna.

Hotel podolski: PP. Bogusz Apolon., z Ostałowiec. — Romański Hipolit, z Łuki.

Hotel mołdawski: PP. Zapolski Bolesł., z Husiatyna. — Jaworski Jan, z Ostrowa. — Lityński Mel., z Firlejówki.

Pod białego konia: P. Röhr Jan, c. k. podpor., z Tarnopola.

Hotel europejski: PP. Bilski Włodz., z Delawy. — Hr. Lanckoroński Teod., z Poddubiec.— Starzeński Boj., z Derewni. — Jurewicz Stan., z Wiktorowa. — Br. Ehrenberg Józ., c. k. podpor., z Stryja. — Zakrzewski Adolf, z Wiktorowa.

Do domu zajezdnego nr. 179 $\frac{2}{4}$: PP. Pohorecki Franc., z Cichobuża. — Cienciewicz Jan, z Chęcinia.

Do pomieszkania prywatnego: P. Madejski Jan, c. k. przełożony pow., z Mielnicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 17. czerwca.

PP. Czura Alex., Fereszko Kostaki, Gelemec Sundar Konst., Lubopotycz Aga bojarowie, do Czerniowiec. — Ochocki Tomasz, do Truskawca. — Paluszyński Józ. do Ulicka. — Passakas Liberat, do Karlsbadu. — Serwatowski Wojc., do Buczniowa. — Tyszkowski Jan, do Kalnego. — Witosławski Wład., do Żółkwi.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 16 czerwca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.29	+ 12 4°	74 2	północ.-wsch. sł.	jasno
2. god. po poł.	327.20	+ 19 2°	49.6	„ „	pochmurno
10 god. wiecz.	326 71	+ 14 6°	71.4	„ „	jasno

TEATR.

Dziś na scenie polskiej na dochód Jpi. Majeranowskiej: „**Łaska Imperatora**“, opera w 1 akcie L. A. Druszewskiego i „**Tygrys bengalski**“, krotochwila w 1 akcie z francuskiego.

KRONIKA.

Wiadomości lokalne. W ciągu 2go tygodnia b. m. skazała policya na kary pieniężne:

1. Za przekroczenie przepisów względem zamykania: szynkarzów Salamona K. i Salamona L.

2. Za znieważenie niedzieli i świąt: szynkarza Andrzeja D., handlarzy wiktuałów Abrahama Isser R., Baracha B. i Berla Herscha B.

3. Za niezamknięcie kamienicy Deworę G.

Pieniądze te oddane zostały na fundusz ubogich.

Aresztem ukarani zostali za znieważenie niedzieli: Gerson Sch. i Chaje St.

Szynkarz Jan R. zranił 12. b. m. o 9. godzinie wieczór po pijanemu swoją żonę Wiktoryę zwyczajnym nożem w piersi. Rana niebyła na razie niebezpieczna, a powodem miała być kłótnia domowa.

Rękopism Dantego pisany, jak sądzą, ręką Petrarki, zajmuje obecnie cały literacki świat włoski. Z rozkazu wielkiego księcia objeżdża uczony Amici biblioteki po Włoszech, aby dla porównania kazać odfotografować własnoręczne pisma Petrarki. Bawi teraz w Medyolanie, gdzie ambroziańska biblioteka posiada egzemplarz Wirgilusza ręką Boccacia pisany i z uwagami Petrarki.

— Obecne towarzyskie stosunki w Ameryce okazują się w bardzo złem świetle, i równie czy to zagraniczni podróżni czy Amerykanie sami, wystawiają je w jednem świetle. Dziennik „New-York Herald“ pisze o swych rodakach w następujący sposób: „Co mówi się o nowym Yorku, to odnosi się do całego kraju. Zbogacić się bez pracy, — o to jest cała wielka dążność wszystkich. Piękne domy, piękne pojazdy, piękne suknie, oto pobudki towarzyskiego życia. Za miliony wyprzedać towarów, nakupić papierów, nabywać patenta i koleje żelazne, o to jest głównem zatrudnieniem wielu stutysięcy. Rzemiosłem trudnia się zatem tylko przychodźcy, ci robią nasze cegły, budują i przyozdabiają nasze domy, podczas gdy „Nowa Ameryka“ trudni się bardzo często rzeczami zanadto bezprawnemi. Rewolwer nosi każdy otwarcie i używa go kiedy sam zechce. Złodzieje i zbóje prześladują nas na każdem miejscu. W nocy niemożna bez obawy wyjść z swego domu, a obrzydłe morderstwa szydzą z ramienia sprawiedliwości. Nasze więzienia stały się za szczupłe, i jak zdaje się nie można spodziewać się sprawiedliwości, tylko po sądach samowolnych. Nasze prawa są mrzonką; pieniądzmi zrobi się wszystko, przekupi policyę i sędziów. Przeniewierstwa i fałszowanie dokumentów nawet po urzędach państwa wydarzają się codziennie. Publiczne kasy muszą być zabezpieczone silną strażą a do prywatnych domów włamuje się złodziej bezkarnie. Nasze naukowe i dobroczynne zakłady służą na same brudne dążności prywatnych, bezprawne kartki wyborcze znieważają urny głosowania, przedajne są nasze miejscowe władze i przedajni nasi zastępcy ludu. Wytoczone śledztwo kończy się zawsze na niczem, a gdy niektóre kościoły przepełnione są złotem i srebrem, to kilka kroćstotysięcy ubogich, niemają żadnej świątyni, gdzie by się mogli pomodlić. Religia jest zepsutą równie jak polityczne i towarzyskie pożycie. W takim składzie rzeczy cóż pozostaje do czynienia. Teorya naszych instytucyi jest dość dobrą jednak musimy zapytać się z Horacym: „Quid leges sine moribus vanae proficiant.“

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* — *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*